

СТАНОВИЩЕ

от доцент д-р Дорка Иванова Колчева, председател на научно жури за публична защита на дисертационния труд на докторант Миглена Михайлова-Паланска на тема: *Състав и динамика на туристическата терминология в българския и чешкия език* за придобиване на образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 2.1. Филология, научна специалност „Славянски езици (чешки език)”.

1. Биографична справка. Миглена Михайлова-Паланска е завършила висшето си образование в Югозападния университет „Неофит Рилски” в Благоевград по специалността Славянска филология с чешки език. От 1999 година работи като хоноруван, а от 2003 като редовен асистент по чешки език в ЮЗУ „Неофит Рилски”. През това време многократно е повишавала професионалните си компетенции чрез участие в летни курсове и семинари като стипендиант на МОН, както и по програми на СЕЕРУС. От 2011 година е докторант на самостоятелна подготовка към катедрата по Славистика. Миглена Михайлова обогатява своите познания по чешки език и навлиза сериозно в проблемите на туристическата терминология благодарение на организирания от нея екскурзоводски практикум със студентите и работата ѝ в областта на туризма. Участвала е в няколко проекта, свързани с научно-изследователска работа по конкретни професионални проблеми. Като ръководител на един от тези проекти - *Теоретико-приложни модели в обучението по славянски езици (нови подходи и модели)*, мога да отбележа, че докторантката умее да работи в екип и да предлага интересни и творчески решения, както и да подготвя студентите за участие в различни мероприятия и инициативи.

2. Обща характеристика на представената за участие в конкурса творческа продукция.

Във връзка с участието си в конкурса докторантката е представила списък с десет публикации в авторитетни научни издания и сборници. Пет от включените в списъка разработки са пряко свързани с темата на дисертационния ѝ труд, а по-голямата част от останалите са на чешки език. Познавам част от публикациите на докторантката и оценявам високо нейните оригинални изследователски решения. За качеството на нейната работа свидетелстват и отбелязаните цитирания на някои от научните ѝ тези.

Общият обем на дисертационния труд на докторант Миглена Михайлова-Паланска е 249 страници. Състои се от увод, четири глави, заключение и две приложения, които са по същество азбучни списъци на туристическата терминология на български и на чешки език,

върху които се развива изследването. Списъкът на използваната литература съдържа 164 заглавия от български, чешки и руски учени, както и няколко заглавия на английски език. Посочени са голям брой уеб базирани източници, интернет ресурси, чешки и български нормативни документи, терминологични речници – тълковни, дву- и многоезични на български, чешки, английски, руски, испански и други езици, словници, сборници, както и чешки и български електронни корпуси по туризъм.

Езикът на изследването е точен, ясен и коректен, строго научен и издържан по отношение на академичните принципи. Бих определила избраната академична стилистика като голямо достойнство на работата. Избрана е и е спазена единна форма на цитиранията, под черта са дискутирани различни въпроси, което е един допълнителен фонд от съществена за труда информация. Регистрирани са минимално количество грешки – в порядъка на допустимото, които са предимно от технически характер.

Работата е отлично структурирана и отделните части са много добре балансирани. В сложната теория на терминознанието, независимо от големия брой лингвистични трудове, все още има достатъчно неизследвани и твърде комплицирани проблеми, които търсят своето решение. От гледна точка на описвания в дисертацията лингвистичен обект, а именно туристическата терминологична лексика, не бихме могли да говорим за по-точно и по-добре избрано заглавие.

Целите и задачите на труда са ясно очертани, мотивирани са методологията и научните подходи, които са приложени в изследването.

Сред достойнствата на дисертационния труд на докторантката Миглена Михайлова-Паланска бих отбелязала още няколко, които са доказателство за задълбоченото познаване на обекта и предмета на изследване и на теорията и практиката на терминологичната наука:

- всеобхватно и детайлно са очертани границите на науката за термините, разгледани са основните постановки на различните терминологични школи, включително в исторически аспект;
- термините са разгледани не просто като дефиниция, а като отношения с другите номинационни единици в езика за специални цели;
- разгледани са професионализмите и професионалните жаргонизми.
- изследваните процеси са илюстрирани с богата гама от примери;

- разказана е историята на туристическия бизнес в световен план от зараждането му до наши дни.

Отлично впечатление прави новаторският подход, който докторантката е приложила при анализа на препоръките от предварителното обсъждане. Това е още едно доказателство за способностите на докторантката да борави с езиковия материал и да предлага научно-обосновани, оригинални и творчески решения.

3. Актуалност и приложимост на изследването. Активното развитие на туристическия бизнес и динамичните лингвистични процеси, които се наблюдават в тази сфера на икономиката, оправдават напълно избора на темата и определят нейната актуалност. В представения труд докторантката си е поставила трудната задача да изследва за първи път в българското и в чешкото езикознание в съпоставителен аспект съвременното състояние на терминологичните системи по туризъм в двата езика, като проследява не само актуалните динамични процеси, които протичат в тези системи, но и очертава цялостната картина на досегашното развитие на подсистемата. В българското терминологично знание това е първи опит за съпоставително изследване на българската и чешката туристическа терминология. В Заключението към дисертационния труд докторантката обобщава в осем пункта резултатите от своето съпоставително изследване, най-важните от които се отнасят до следното:

- и в двата езика терминологичните системи са в процес на развитие;
- ясно изразена и за двата езика е тенденцията към интернационализация;
- процесите на адаптация и интеграция при заетите интернационализми протичат по сходен начин;
- терминологизацията, детерминологизацията и ретерминологизацията са основни фактори за възникване на външносистемни отношения.

Резултатите от изследването водят до същественото за лингвистиката заключение на докторантката, че туристическата терминология в българския и в чешкия език е подложена на силното влияние на съвременните езикови процеси и тенденции, характерни за всички славянски езици.

Постигнатите от докторантката резултати доказват безусловната необходимост тази динамичност да бъде овладяна и описана за целите на обучението по чешки и по български език като чужд, както и за теорията и практиката на специализирания превод.

В своето научно изследване докторантката анализира почти изчерпателно съществуващите речници и стига до категоричния извод, че липсва речник, който пълно да отразява

съвременното състояние на туристическата терминология. Така тя очертава бъдещите си цели, свързани с намирането на най-точните номинации на конкретни туристически понятия.

Ценни за областта на славистиката са приносните моменти. Сред изброените от Миглена Михайлова-Паланска приноси най-значими за лингвистичната наука и за туристическата терминология са:

- Предложеният модел за класификация на понятията от туризма, базиран върху характерните за предметната област тематични групи.
- Потвърденият в резултат на анализа на техниките за терминологична номинация системен характер на словообразователните и терминообразователните тенденции в съвременните славянски езици.
- Изчерпателно изведените за първи път в българската лексикографска /респективно терминографска/ практика значения на термина *туризъм*.

5. Препоръки. Внимателният прочит на дисертационния труд доказва, че авторката има сериозни и задълбочени познания върху изследвания обект. В този смисъл бих препоръчала на докторантката да разгърне своя творчески и научен потенциал и поубедително и категорично да заяви своето мнение по тезите и концепциите, които се оказват взаимно несъвместими с резултатите от изследването, каквито са, например, дефиниране на понятието *термин*, еднозначност на термина, полисемия, омонимия и др.

6. Заключение. Анализът на представения от М. Михайлова-Паланска труд на тема *Състав и динамика на туристическата терминология в българския и чешкия език* показва, че поставената цел - да се опише в съпоставителен план състава и динамиката на туристическата терминология в българския и в чешкия език - е постигната, задачите са изпълнени и резултатите от изследването са анализирани и обобщени. Трудът е оригинален и интересен със своята новост, многопластовост и прецизност и доказва, че докторантката има широки теоретични познания по проблемите на терминологията, в частност на туристическата терминология, умее професионално и задълбочено да анализира корпусите от езикови единици. Изследването на докторант Миглена Михайлова-Паланска отговаря напълно на всички изисквания на ЗРАСРБ за научна разработка.

Авторефератът представя коректно съдържанието на дисертационния труд и също е съобразен с изискванията на закона.

Въз основа на гореизложеното давам положителна оценка на представения от докторант Миглена Михайлова-Паланска труд и на постигнатите в него резултати и убедено ще гласувам за присъждане на образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 2.1. Филология, научна специалност „Славянски езици (чешки език)”..

25.03.2015 г.

Изготвил становището:

Благоевград

/доц. д-р Д. Иванова Колчева/

